

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Ринок туристичних послуг Вибірковий
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	Бакалавр 241 Готельно-ресторанна справа Освітня програма «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес»
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2025-2026/ парний
Викладач	
Профайл викладача	
Контактний тел.	
E-mail:	
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Програму освітнього компоненту «Ринок туристичних послуг» складено відповідно до освітньої програми «Готельно-ресторанне господарство та туристичний бізнес».

Освітній компонент належить до циклу вибіркових.

Предметом освітнього компоненту «Ринок туристичних послуг» є вивчення відносин людей у процесі формування, розподілу, реалізації та споживання туристичних послуг (турпродукту) на всіх ієрархічних і структурних рівнях ринку туристичної діяльності з метою задоволення потреб населення та отримання економічного і соціального ефекту.

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали. З освітнього компонента розробляються і доводяться до здобувачів критерії оцінки кожного виду діяльності, які в сукупності дозволяють оцінити результати навчання.

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з кожного освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів.

Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам (не більше 3-4 видів за освітнім компонентом). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Загальний бал (ЗБ ОК) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань. Підсумковий контроль знань – залік.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета вивчення освітньої компоненти «Ринок туристичних послуг» вивчення національного ринку туристичних послуг, структури і типології національних ринків як складових світового туристичного процесу, вивчення сутності і розуміння ринку та організації туристично-готельної справи, визначення умов його становлення й розвитку пріоритетних форм підприємницької діяльності в даній галузі.

Завдання освітньої компоненти є вивчення теоретико-методологічних засад розвитку ринку туристичних послуг; оволодіння навичками щодо визначення кон'юнктури та сучасних трендів розвитку туристичного ринку; оволодіння методами діагностики стану та особливостей розвитку світового і національного ринків туристичних послуг; дослідження системної взаємодії суб'єктів ринку туристичних послуг; вивчення імперативів розвитку ринку туристичних послуг України в умовах просторової поляризації.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЮ КОМПОНЕНТОЮ

Результати навчання (з урахуванням soft skills)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності та туристичної індустрії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності.

СК 03. Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного, ресторанного та туристичного бізнесу, та відстежувати зміни.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності та туризму, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 10. Здатність працювати з технічною, економічною, технологічною та іншою документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності та туристичної індустрії.

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу;

РН 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії готельної, ресторанної справи та туристичного бізнесу, організації обслуговування споживачів та діяльності суб'єктів ринку готельних, ресторанных та туристичних послуг, а також суміжних наук.

РН 03. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН 04. Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та туризму.

PH 07. Організувати процес обслуговування споживачів готельних, ресторанних та туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

PH 11. Застосовувати сучасні інформаційні технології для організації роботи закладів готельного, ресторанного та туристичного господарства.

PH 13. Визначати та формувати організаційну структуру підрозділів, координувати їх діяльність, визначати їх завдання та штатний розклад, вимоги до кваліфікації персоналу.

PH 14. Організувати роботу в закладах готельного, ресторанного та туристичного господарства, відповідно до вимог охорони праці та протипожежної безпеки.

PH 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного, ресторанного та туристичного бізнесу.

PH 16. Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності.

PH 18. Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Кількість годин	40	20	60

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні завдання;
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.

7. СТРУКТУРА КУРСУ
7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання
БЛОК 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ				
10	Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження ринку туристичних послуг	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
6	Тема 2. Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг	Лекція (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
4	Тема 3. Регуляторні механізми ринку туристичних послуг	Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
12	Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
12	Тема 5. Індустрія туризму - основа розвитку національного ринку туристичних послуг	Лекція (4 год.) Практичне заняття (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань

4	Тема 6. Методика макрорегіональних досліджень ринку туристичних послуг	Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
8	Тема 7. Національні туристичні ринки: структура та типологія	Лекція (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
10	Тема 8. Методика дослідження національного туристичного ринку	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
БЛОК 2. РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ РИНКОМ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ				
8	Тема 9. Умови і чинники формування попиту	Лекція (4 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
10	Тема 10. Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
10	Тема 11. Регіональні особливості споживання туристичних послуг	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань

10	Тема 12. Тур як основний ринковий продукт	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
10	Тема 13. Управління збутовою діяльністю тур підприємства в міжнародному туристичному бізнесі	Лекція (4 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
4	Тема 14. Новітні інформаційні технології у сфері міжнародного туризму	Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань
4	Тема 15. Перспективи розвитку ринку туристичних послуг	Самостійна робота (4 год.)	Основна, додаткова, інформаційні ресурси	Виконання практичних завдань

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження ринку туристичних послуг	1. Туризм як суспільне явище. 2. Ринок туристичних послуг та його територіальна організація. 3. Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг. 4. Структура та типологія національних туристичних ринків.
Тема 2. Сутність, структура та функції ринку туристичних послуг	1. Ринок як форма організації споживання: класифікація, структура, ієрархія. 2. Поняття і структура світового ринку. 3. Ринок послуг як складова світового ринку. 4. Структура невиробничої сфери. 5. Таксономічна система рекреаційних районів. 6. Ієрархічні рівні геопросторової організації туризму.

	7. Механізм формування та функціонування місцевого туристичного ринку.
Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, структура та складові туристичного продукту. 2. Життєвий цикл туристичного продукту. 3. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність на ринку туристичних послуг. 4. Конкурентна боротьба на ринку туристичних послуг.
Тема 5. Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування національного туристичного ринку. 2. Індустрія туризму як міжгалузевий комплекс, її місце і роль у господарському комплексі країни. 3. Структура індустрії туризму. 4. Територіальна організація індустрії туризму, її елементи. 5. Взаємозв'язок туризму з національною економікою. 6. Сутність і чинники формування національного ринку туристичних послуг.
Тема 7. Національні туристичні ринки: структура та типологія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поліструктурність туристичного ринку. 2. Класифікаційні ознаки туристичного ринку. 3. Типологія національних туристичних ринків. 4. Типи національних туристичних ринків.
Тема 8. Методика дослідження національного туристичного ринку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Оцінка умов і чинників функціонування національного ринку туристичних послуг. 2. Методика дослідження внутрішнього ринку туристичних послуг. 3. Комплексний аналіз національного туристичного ринку. 4. Визначення напрямів розвитку та стимулювання ринкової діяльності. 5. Туристична політика. 6. Державне регулювання туристичної сфери.
Тема 9. Умови і чинники формування попиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація умов і чинників, їх вплив на формування попиту та послуги туризму. 2. Стиль життя як інтегральний чинник туристичного попиту. Критерії класифікації стилів життя. 3. Характеристика туристичного попиту. 4. Поведінка споживачів. 5. Мотиваційні пріоритети і процес прийняття рішень.
Тема 10. Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту	<ol style="list-style-type: none"> 1. Види сегментування туристичного ринку. 2. Сегментування за географічною ознакою. 3. Сегментування за демографічною ознакою. 4. Сегментування за соціально-економічною ознакою. 5. Сегментування за поведінковою ознакою. 6. Методи сегментування туристичного ринку.
Тема 11. Регіональні особливості споживання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туристичне споживання як результат ринкової діяльності.

туристичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 2. Структура туристичного споживання. 3. Схема реалізації туристських послуг і товарів у міжнародному туризмі. 4. Співвідношення попиту й пропозиції. 5. Стан рівноваги на ринку турпослуг. 6. Макрорегіональний аналіз туристичного споживання. 7. Показники розвитку міжнародного туризму.
Тема 12. Тур як основний ринковий продукт	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття туристичного продукту. 2. Аналізу його структури та складових. 3. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність. 4. Класифікація турів. 5. Принципи та методика розробки турів. Ціноутворення. 6. Ринкова стратегія виробника.
Тема 13. Управління збутовою діяльністю тур підприємства в міжнародному туристичному бізнесі	<p>Тема 13. Управління збутовою діяльністю тур підприємства в міжнародному туристичному бізнесі</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття дистрибуції туристичних послуг. 2. Вибір каналу дистрибуції у сфері міжнародного туризму. 3. Пряма система дистрибуції. 4. Системи непрямой дистрибуції. 5. Напрями використання можливостей мережі Інтернет у збутовій діяльності туристичних підприємств. 6. Реклама туристичних послуг.

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Теоретико-методологічні основи дослідження ринку туристичних послуг	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 4. Туристичний продукт та його характеристики	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 5. Індустрія туризму – основа розвитку національного ринку туристичних послуг	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 8. Методика дослідження національного туристичного ринку	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

Тема 10. Сегментація і територіальна організація ринку туристичного попиту	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 11. Регіональні особливості споживання туристичних послуг	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 12. Тур як основний ринковий продукт	Обговорення теми. Виконання практичних завдань
Тема 13. Управління збутовою діяльністю тур підприємства в міжнародному туристичному бізнесі	Обговорення теми. Виконання практичних завдань

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 3. Регуляторні механізми ринку туристичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Функціонування ринку туристичних послуг. 2. Кон'юнктура туристичного ринку. 3. Регіональні особливості споживання туристичних послуг. 4. Закономірності функціонування туристичного ринку.
Тема 6. Методика макрорегіональних досліджень ринку туристичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методика дослідження туристичного ринку макrorівня. 2. Схема макродослідження туристичного ринку. 3. Визначення характеру туристичного процесу та його територіальна диференціація як основа макрорегіонального аналізу. 4. Механізм макрорегіонального аналізу. 5. Принципи делімітації глобальних форм територіальної організації світового туристичного ринку.
Тема 14. Новітні інформаційні технології у сфері міжнародного туризму	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність інформації та види інформаційних технологій у міжнародному туризмі. 2. Виникнення та еволюція комп'ютерних систем бронювання. 3. Інтеграція глобальних дистрибуторських систем в Інтернеті. 4. Структура та властивості туристичних сайтів. 5. Основні закордонні туристичні сайти онлайн-бронювання.
Тема 15. Перспективи розвитку ринку туристичних послуг	<ol style="list-style-type: none"> 1. Моніторинг вітчизняного ринку туристичних послуг. 2. Тенденції розвитку вітчизняної туристичної індустрії.

3. Інноваційні аспекти формування пропозиції на ринку туристичних послуг.
4. Механізм удосконалення розвитку міжнародного ринку туристичних послуг.
5. Перспективи функціонування міжнародного ринку туристичних послуг в Україні.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <https://v.gd/ADELEh>. Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та самостійну роботу.

ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧА, ЯКА ПІДЛЯГАЄ	РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ	M1	M2	РАЗОМ
	Підготовка презентацій і їх захист	5	5	10
	Виконання практичних вправ	5	5	10
	Виконання тестових завдань	5	5	10
	Разом	15	15	30
	САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА			
	Підготовка презентацій і їх захист	10	-	10
	Підготовка презентацій і їх захист	10	-	10
	Підготовка презентацій і їх захист	-	10	10
	Разом	20	10	30
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ (залік)	-	-	40	
Загальний бал ОК	-	-	100	

Робота здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях з освітнього компонента оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Оцінювання видів навчальної діяльності здійснюється за шкалою «0», «1», «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання діяльності здобувачів вищої освіти за окремими видами навчальних робіт, наведені у таблиці нижче.

Оцінювання окремих видів робіт

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Творчі завдання (реферат, есе, схеми, презентації)	<p>5 балів: 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, - 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня</p>
Практико-орієнтовані завдання (проекти, ситуаційні завдання тощо)	<p>5 балів: 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні теоретичні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня</p>

Згідно Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачами вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладачем за освітнім компонентом визначено 4 види самостійної роботи (згідно орієнтовного

переліку видів діяльності здобувача, які дозволяють продемонструвати досягнення результатів навчання, наведених в Положенні). Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Освітнім компонентом також передбачено проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + \text{НП})/2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів. Отриманий результат і буде показником загального балу (ЗБ).

Підсумковим контролем на освітньому компоненті Педагогіка з навчальною практикою є письмовий екзамен, на його складання надається 40 балів. Екзаменаційний білет включає 2 теоретичних питання (по 10 балів за відповідь на 1 питання) та 20 тестових завдань (по 1 балу за відповідь) з усіх тем, які входять до програми освітнього компоненту. Критерії оцінювання підсумкового контролю подано нижче:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	За 40 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Відмінно	36-40
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	Добре	33-35
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	Добре	30-32
<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	Задовільно	27-29
<p>Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна,</p>	Задовільно	24-26

обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.		
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання екзамену)	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики, диференційований залік	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті

(відповідно Положення про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>)

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів

навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzrd>, розміщеного на офіційному сайті Університету.

З даним Положенням здобувачів знайомлять куратор ЕCTS, гарант освітньої програми, НПП, які викладають на ОП.

Також інформація щодо перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті розміщується на офіційній сторінці кафедри, включаючи зразок заяви для визнання результатів такого навчання і рекомендованих онлайн-ресурсів для неформальної освіти.

Викладачами освітньої програми здійснюється моніторинг сертифікаційних програм, курсів на онлайн-платформах та в офлайн-режимі з метою надання здобувачам вищої освіти актуальної інформації про підвищення рівня професійної підготовки та можливого перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінці освітнього компоненту на ЦОДТ, а також в WhatsApp-групах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Абрамов В. В. Історія туризму: підруч. Харків: Видавництво «Форт», 2020. 286 с.
2. Балашова Р. І. Організація діяльності туристичного підприємства: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 184 с.
3. Божидарник Т. Міжнародний туризм: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
4. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л.М., 2021. 470 с.
5. Кифяк В. Ф. Організація туризму: навч. посібник. Чернівці: КнигиХХІ, 2018. 344 с.
6. Мальська М. П., Худо В. В. Туристичний бізнес: теорія та практика: підручник. 2-ге вид., перероб. та допов. Київ: Центр учбової літератури, 2022. 368 с

Додаткова

1. Брусільцева Г. М., Зима О. Г. Правове регулювання туристичної діяльності: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. 214 с.
2. Гаталяк О. М., Стецький В. В. Страхування у туризмі: навч. посібн. Львів: ЛНУ ім. Ів. Франка, 2020. 114 с.
3. Ковешніков В. С., Ковешнікова О. В. Основи проєктування туристично-рекреаційних комплексів: Навч. посіб. 2-ге вид. Київ: Видавництво Ліра-К, 2018. 288 с.
4. Лагодієнко В.В., Павлов К.В., Павлова О.М., Саркісян Г.О. Інноваційна діяльність на регіональних туристичних ринках: модернізація та регулювання: монографія. Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2022. 402 с.
5. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг: підручник. Київ: Знання, 2018. 661 с.
6. Мальська М. П., Бордун О. Ю. Організація та планування діяльності туристичних підприємств: теорія та практика : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2022. 248 с.
7. Маркетинг у туризмі : навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. 632 с.
8. Павлов К.В., Павлова О.М., Ільїн Л. В., Зайчук К.А. П 12 Регулювання соціально-економічної активності на регіональних ринках туристичних послуг: монографія Луцьк : ФОП Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. 170 с.
9. Туристичний менеджмент : навч. посіб. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с.

10. Інформаційні ресурси

1. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>.
2. Державна служба статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua/.
3. Державна служба туризму і курортів України. URL: www.tourism.gov.ua.
4. Офіційний сайт компанії «Амадеус Україна». URL: <http://www.amadeus.net.ua/rus/amadeusua.htm>
5. Туристичний портал. URL: <http://www.tour.com.ua>.
6. Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей та туризму (WTTC). URL: <https://wttc.org>.